

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתטו

ערב שבת-קודש
פרשת תשא / פרה
י"ט באדר ה'תש"ע

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ט באדר ה'תש"ע – כ"ו באדר ה'תש"ע

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ט באדר	הלכות שכירות פרק ד-ו.	הלי מאכלות אסורות.. בפרקים אלו. פרק ח.	מ"ע ר. מליית רלח.
ש"ק	כ' באדר	פרק ז-ט.	פרק ט.	מ"ע רא.
א'	כ"א באדר	פרק י-ב.	פרק י.	מ"ע רסז. רסח.
ב'	כ"ב באדר	פרק יג. הלכות שאלה ופקדון.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יא.	מ"ע ריט. מ"ע רמד.
ג'	כ"ג באדר	פרק ג-ה.	פרק יב.	מ"ע רמד.
ד'	כ"ד באדר	פרק ו-ח.	פרק יג.	מ"ע רמב.
ה'	כ"ה באדר	הלכות מלוה ולוה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק יד.	מ"ע קצז. מ"ע רלד.
ו'	כ"ו באדר	פרק ד-ו.	פרק טו.	מ"ע קמב.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
6.05	5.41.1	12.22	11.52	8.56	6.08	5.13	4.52	4.05	ו', י"ט באדר
6.06	5.41.9	12.22	11.52	8.55	6.07	5.12	4.51	4.04	ש"ק, כ' באדר
6.07	5.42.6	12.22	11.52	8.55	6.06	5.11	4.50	4.03	א', כ"א באדר
6.07	5.43.4	12.22	11.52	8.54	6.05	5.10	4.48	4.01	ב', כ"ב באדר
6.08	5.44.1	12.22	11.52	8.53	6.03	5.09	4.47	4.00	ג', כ"ג באדר
6.09	5.44.8	12.21	11.51	8.53	6.02	5.07	4.46	3.59	ד', כ"ד באדר
6.09	5.45.6	12.21	11.51	8.52	6.01	5.06	4.45	3.57	ה', כ"ה באדר
6.10	5.46.3	12.21	11.51	8.51	6.00	5.05	4.43	3.56	ו', כ"ו באדר

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
5:04	6:17	5:19	6:19	5:10	6:18	5:22	6:20	5:04	6:17
5:09	6:22	5:24	6:24	5:15	6:23	5:27	6:24	5:09	6:22

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

הטהרה בכוחו של משה

הכוח לטהרת הטומאה החמורה ביותר בא ממשה רבנו ומשה שבכל דור, אף שהם מצד עצמם נעלים לגמרי משייכות לכך • אל לו ליהודי להתייאש ממצבו שכן משה רבנו מסר את נפשו לטהרו • עניין ה"ענן" והלבושים הם כדי לקבל אור נעלה ביותר, אולם כדי שיהיה בגילוי - צריך לתפילה • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

מטומאה חמורה זו.

ועל זה נאמר² "ויקחו אליך פרה אדומה" - שטהרת טומאה חמורה זו על-ידי פרה אדומה היא בכוחו של משה רבינו דווקא, שכן, אף ששחיטת הפרה וכו' היתה על-ידי אלעזר הכהן (מצוותה בסגן)⁵, מכל מקום, מדגישה התורה "ויקחו אליך פרה אדומה גו", "אליך" דייקא, "לעולם היא נקראת על שמך פרה שעשה משה במדבר".⁶

ועל דרך זה בנוגע לכל הדורות שלאחרי זה - שבכל שמונת הפרות שנעשו בזמן בית שני⁷, וכן בפרה העשירית ש"יעשה המלך המשיח"⁸, השתמשו (לקדש הכהנים העושים את הפרה) באפר הפרה שעשה משה במדבר⁹.

ג. ועניין נוסף מצינו בפרה אדומה - ש"מטמאה

א. בנוגע¹ למצוות פרה אדומה .. נאמר²: "זאת חוקת התורה".

לכאורה אינו מובן: כיוון שהמדובר הוא אודות מצווה פרטית - מדוע נאמר בה הלשון "זאת חוקת התורה", ולא "זאת חוקת הפרה" וכיוצא בזה? וההסברה בזה³ - לפי שמצוות פרה אדומה הוא עניין כללי, שנוגע לכללות עניין התורה, כדלקמן.

ב. מצוות פרה אדומה באה לטהר את האדם מטומאת מת:

טומאת מת היא טומאה חמורה ביותר, כדאיתא במדרש⁴ שדווקא בנוגע לטומאת מת שאל משה רבינו להקב"ה "אם נטמא זה במה תהא טהרתו", ועד ש"נתכרכמו פניו של משה". וטעם הדבר, כי, קדושה היא חיות, ואילו מיתה (ר"ח"ל) שהיא היפך החיות, היא היפך הקדושה לגמרי.

וזוהי מעלתה של פרה אדומה - שמטהרת גם

(5) שם, ג (ובפרש"י).

(6) פרש"י עה"פ.

(7) ראה פרה פ"ג מ"ה. רמב"ם הל' פרה אדומה ספ"ג.

(8) רמב"ם שם (נתבאר בארוכה בלקו"ש חכ"ח ע' 131 ואילך).

(9) ראה פרה שם "ומאחת" (ועד"ז רמב"ם שם פ"ב ה"ו) ובפ"י משנה אחרונה שם. ולהעיר ג"כ במבדב"ר שם, ו (בפירושי ידי משה ומהרז"ו שם). גור ארי' ושפתי חכמים (לפרש"י עה"פ שם). של"ה חלק תושב"כ דרוש לפ' פרה (שנט, ב) (וראה גם סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 347 הערה 49;

ע' 350 הערה 60).

(1) כמה ענינים הבאים לקמן (עד סוס"ג) - נדפסו בתוספת ביאור וכו' בלקו"ש ח"ד ע' 1056 ואילך (בשילוב שיחת ש"פ חוקת הש"ת). - בהוצאה זו נדפסה השיחה כצורתה בהנחה בלתי מוגה (המו"ל).

(2) יט, ב.

(3) ראה לקו"ת ריש פרשתנו (חוקת) נו, א. ועייג"כ במפרשים עה"ת.

(4) תנחומא פרשתנו (חוקת) ו. במדב"ר שם פי"ט, ד.

זה, אבל אף-על-פי-כן, מסר את נפשו לעשות פרה אדומה, כדי להבטיח את טהרתם של בני-ישראל שבדורו ובני-ישראל שבכל הדורות שלאחריו, שגם אם יטמאו בטומאה הכי חמורה, יהיו יכולים להיטהר מטומאה זו.

ולכן, בכל הזמנים כולם, גם כאשר משה רבינו לא נמצא ("ווען משה איז ניטאָ"), אין ליפול בייאוש בגלל חומר עניין טומאת מת, כיוון ש"אפר פרה של משה לא כלה"¹³, "שלך קיימת"¹⁴.

ואף-על-פי שאין אנו יודעים היכן נמצא אפר זה - הרי הוא קיים, וכשיבוא משיח ימצאו אותו, וישתמשו בו בשביל פרה העשירית, ובמילא, "מחוסר זמן לאו כמחוסר מעשה"¹⁵.

ה. וכן הוא גם בנוגע ל... כ"ק מו"ח אדמו"ר, משה שבדורנו,

- כמאמר חז"ל¹⁶ "אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא", ולא רק "אתפשטותא דמשה", אלא משה בשלימותו ("דער גאַנצער משה"), כי, בכל דור ודור הרי זה אותו משה ("דער זעלבער משה"), אלא שהגופים מחולקים¹⁷ בהתאם ולפי אנשי הדור - שהתעסק בעצמו בכל העניינים - אפילו בעניינים פשוטים - כדי לטהר את בני-ישראל, ועד לטהרה מעניינים כאלה שהם בדוגמת טומאת מת!

- כ"ק מו"ח אדמו"ר מצד עצמו היה למעלה לגמרי ולא היתה לו שום שייכות לעניינים אלה, אפילו בדקות דקות, ואף-על-פי-כן, השפיל את עצמו ("ער האָט זיך אַראָפּגעלאָזט") בעניינים פשוטים ביותר, דבר שהיה כרוך אצלו במסירת-נפש ממש... וכל כך למה? - כדי לטהר יהודי מטומאת מת!...

ולכן, גם עכשיו אין להתייash ולפחד משום דבר, אפילו לא מטומאת מת, כיוון שגם עכשיו אפרו (של משה שבדורנו) קיים!

* * *

את הטהורים ומטהרת את הטמאים"¹⁰: והעניין בזה - שבכדי לטהר יהודי שנטמא (רחמנא-ליצלן) בטומאה הכי חמורה, יש צורך בעניין המסירת-נפש, כמודגש בכך שהכהן המטהר נעשה טמא כדי לפעול עניין הטהרה.

ומסירות נפש זו מודגשת אצל משה רבינו: התעסקותו של משה רבינו בפרה אדומה שמטהרת מטומאת מת, מהוה ירידה עבורו, שהרי, משה רבינו עצמו היה למעלה מעניין זה לגמרי, ועד כדי כך, שתמה "במה תהא טהרתו", ועד ש"נתכרכמו פניו",

- והביאור בזה, שבכדי לתקן עניין בלתי-רצוי, צריך להיות איזו שייכות לכך (כידוע הסיפור אודות אדמו"ר האמצעי¹¹), וכיוון שלא היתה לו שום שייכות לטומאת מת, אפילו לא בדקות דקות, לכך תמה ואמר "במה תהא טהרתו", עד ש"נתכרכמו פניו" -

ואף-על-פי-כן, כדי לטהר יהודי שנטמא בטומאה חמורה, כולל גם להבטיח ("צו פאַרזיכערן") גם את טהרתו של יהודי שיהיה לאחרי כמה וכמה דורות (כאמור, שבאפר הפרה שעשה משה השתמשו בשביל כל הפרות שנעשו במשך כל הדורות אחריו) - לא התחשב משה רבינו בירידה שלו, והשתדל ("ער האָט זיך אַרײַנגעלייגט") מתוך מסירת נפש, בעניין פרה אדומה.

ד. ולכן נאמר בפרה אדומה "זאת חוקת התורה" - כיוון שזהו עניין כללי שנוגע לכללות התורה: כאשר יהודי מרגיש בעצמו עניין של טומאת מת ברוחניות, כלומר, שחסרה לו חיות בענייני תורה ומצוות, וְלהעיר, שבזמננו זה "כולנו טמאי מתים"¹² - יכול הוא לבוא, ח"ו, לידי מצב של ייאוש כ'.

ובכן, עליו לרעת, שאין לו להתייash, כיוון שמשה רבינו הבטיח את טהרתו!

- משה רבינו היה אמנם למעלה לגמרי מעניין

13 רש"י יומא ד, רע"א (ד"ה מכל).
14 תנחומא שם ה. במדב"ר שם, ו.
15 ראה יומא סב, סע"ב. וש"נ. הנסמן בשד"ח קונטרס הכללים (כרך ג) מערכת המ"ם כלל קסא.
16 תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א).
17 ראה גם לקו"ש חכ"ו ע' 7.

10 חינוך מצוה שצז. וראה תנחומא שם ז. במדב"ר שם, ה.
11 ראה אגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ע' שעט ואילך.
12 לשון היראים ששכ"ה (בהשלם - סרע"ז). רדב"ז הל' ביכורים פ"ה ה"ט. ב"ח יו"ד ששכ"ב. מג"א או"ח סתקס"א סק"ב. ובכ"מ.

נברא. ואיך תוכל לדבקה בו וליהנות מזיו השכינה. ולזה צריך ללבוש תורה ומצוות. ואף שהם גשמיים, כמו ציצית של צמר ותפילין של עור, מכל מקום, הרי הם מבחינה גבוה יותר, כמו שכתוב²⁴ במן שהוא טל אורות ונתגשם עד שדכו במדוכה²⁵, וכן תפילין, פרשה ראשונה קדש הוא חכמה עילאה כו', אלא שנתגשם כל כך כו' . . . וענין התפילה הוא בחינת הנשמה עצמה

ו. לקראת פורים קטן נדפס המאמר דיבורי-המתחיל ויבא משה בתוך הענין¹⁸. במאמר זה מדובר אודות ענין הלבוש, שה"ענין" היה הלבוש שעל-ידו היה בכוחו של משה לקבל הגילוי אור. וכן מבואר בכמה מקומות, ומהם בתניא¹⁹, שלבוש זה הוא "כמשל הרואה בשמש דרך עששית זכה ומאירה" ("אספקלריא המאירה"²⁰), שדווקא על-ידיה ביכולתו לראות את השמש, וזהו "ויבא

משה רבנו מסר את נפשו לעשות פרה אדומה, כדי להבטיח את טהרתם של בני-ישראל שבדורו ובני-ישראל שבכל הדורות שלאחריו

שהיא בחינת נברא. ולכן התפילה נקראת בשם נפש, כמו שכתוב²⁶ ואשפוך את נפשי לפני הוי' וגו' . . . בלעדה אין עלייה לתורה ומצוות . . . אלא שהקורא קריאת שמע בלא תפילין כו'²⁷, שבחינת יראה ואהבה צריך להיות דווקא בתפילין, שאם אין מצוות אין מה להעלות. ולכן אמרו רז"ל²⁸ הלואי שיתפלל אדם כל היום כו', ובמקום אחר אמרו²⁹ תלמוד תורה כנגד כולם, ושניהם אמת על-פי הנ"ל. ור"ל.

ז. תוכן המאמר הוא שיש צורך בשני העניינים - תורה ומצוות ותפילה: מעלת התורה ומצוות היא ששורשם נעלה מאד, ולכן הרי הם לבוש שעל-ידו אפשר לקבל זיו השכינה; אמנם, כיוון שעניין זה הוא בהעלם, לפי שהתורה ומצוות התלבושו בגשמיות, יש צורך גם בעניין התפילה, כדי להעלות את התורה ומצוות ולגלות את האור שבהם. ועל-פי זה נמצא, שתורה ותפילה אינם שני

משה בתוך הענין". אודות ענין הלבוש ישנו גם מאמר מאדמו"ר הזקן (מהמאמרים הקצרים)²¹, ובו מוסיף עוד עניין שאינו מבואר בדיבורי-המתחיל ויבא משה הנ"ל - שהלבוש צריך להיות בדבר גשמי דווקא. וזה לשון המאמר:

להבין ענין תכלית בריאת האדם בעולם הזה הוא, לדבקה בו וליהנות מזיו השכינה על-ידי הלבושים, שהם בחינת ימים, כמו שכתוב בזהר²² על פסוק²³ ואברהם זקן בא בימים וגו', ואם חסר יום אחד הוה לבושא חסרה כו'.

ולהבין ענין הלבושים הנ"ל ולמה צריך ללבוש, צריך להבין ענין הנשמה שהיא כלולה מעשר דהיינו חב"ד כו', אלא שבזה - גובר יותר בחינה זו. ולכן יש ס' ריבוא נשמות שאין דומות זו לזו, וכל אדם יכול להבחין מן הרע שלו על הטוב איזה מדה גובר בו יותר. אך אמנם עשר בחינות הנשמה הם בחינת

24 ראה זח"ב סד, ב.
25 בהעלותך יא, ח.
26 שמואל"א א, טו.
27 ברכות יד, סע"ב.
28 שם כא, א.
29 פאה פ"א מ"א.

18 נדפס לאח"ז בסה"מ תרנ"ד ע' קמז ואילך.
19 אגה"ק סכ"ט (קמט, א).
20 ראה יבמות מט, סע"ב.
21 נדפס בספר מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תצו.
22 ח"א רכד, א.
23 חיי שרה כד, א.

בשר" - שאפילו הבשר הגשמי יראה - "כי פי הוי' דיבר", לא הגילוי דשם אלקים, אלא שם הוי', וכפי שנתבאר במאמר יו"ד שבט³² בשם אדמו"ר האמצעי³³, וגילוי זה יהיה לא רק בעיני בשר של בני אדם, אלא אפילו בעיני בשר של בהמות וחיות, כמו שכתוב³⁴ "וישרנה הפרות", כיוון שאז היה מעין הגילוי דלעתיד, ולכן היתה שירתם "שירו לה' שיר חדש"³⁵, לשון זכר³⁶.

והיינו, שעל-ידי זה שקו העבודה יהיה לעתיד בשלימות, יתגלה האור שבתורה ומצוות, וגילוי זה יפעל ש"ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר".

(מהתוועדויות י"ב תמוז ה'תשי"ב,
תורת מנחם כרך ו עמ' 39-42. ש"פ תשא שושן
פורים קטן ה'תשי"ז, כרך יט עמ' 106-108)

עניינים נפרדים, אלא הם עניין אחד - "לדבקה בו וליהנות מזיו השכינה", שהדרך לזה היא על-ידי התורה ומצוות, יחד עם התפילה שמגלה את האור שבתורה ומצוות.

ולכן צריכים להיות כל היום ב' העניינים של תורה ומצוות ותפילה: תורה ומצוות - שבהם ישנו האור, ותפילה - היינו רושם מהתפילה שצריך להיות במשך כל היום, כי דווקא על-ידי רושם זה מעלים את התורה ומצוות, ובמילא מתגלה האור. אמנם, עתה, קו העבודה (שהוא עניין התפילה) אינו בשלימות. ולא רק עתה בזמן הגלות, אלא גם בזמן הבית לא היתה עבודת הקרבנות בשלימות, כי אם לעתיד לבוא דווקא, שאז תהיה הקרבת הקרבנות "כמצוות רצונך"³⁰.

וכיוון שהאור הנמשך על-ידי תורה ומצוות צריך לעניין התפילה, שדווקא על-ידי התפילה מתגלה האור - לכן, עתה, שקו העבודה אינו בשלימות, גילוי זה אינו נמצא. ורק לעתיד, שאז תהיה העבודה בשלימות, אזי יהיה גם הגילוי בשלימות.

וזהו מה שכתוב³¹ "ונגלה כבוד הוי' וראו כל

נוסח תפילת מוסף. וראה תו"ח ר"פ ויחי. המשך וככה
תרל"ז פ"ז ואילך. ועוד.
(31) ישעי' מ, ה.

(32) ד"ה באתי לגני דיו"ד שבט פ"ו (לעיל ס"ע 14 ואילך).
(33) תו"ח שמות תפח, א ואילך.
(34) שמואל"א ו, יב.
(35) תהלים צח, א. וראה ע"ז כד, ב. זח"ב קלו, סע"ב ואילך.
(36) ראה מכילתא בשלח טו, א. הובא בתור"ה ה"ג ונאמר - פסחים קטז, ב.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

הקדמת הטהרה לגאולה

טהרת הפרה נעלית יותר

...וזהו גם הטעם שקורין פרשת פרה לפני פרשת החודש - כי בפרשת החודש מדובר אודות קרבן פסח, וכיוון שאוכלי הפסח צריכים לטהרה דפרה אדומה, מקדימים פרשת פרה לפרשת החודש. ומזה מובן שעניין ה"חוקה" שבפרה אדומה הוא נעלה יותר מעניין ה"חוקה" שבקרבן פסח - כי, בקרבן פסח ה"חוקה" היא רק בנוגע לעניינים פרטיים, ואילו כללות העניין דקרבן פסח אינו חוקה אלא יש בו טעם, כמו שכתוב "זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני ישראל בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל גו'", מה שאין כן פרה אדומה שכללות עניינה הוא "חוקה"...

בעבודת הגלות מומשיכים העצמות

ויובן בהקדם, על-דרך המבואר בנוגע למעלת זמן הגלות, שעל-ידי העבודה בזמן הגלות דווקא באים לעילוי דימות המשיח:

ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר שבימות המשיח "יתפסו את הראש בזעקה" על כך שלא העריכו כראוי את מה שהיו יכולים לפעול בזמן הגלות.

ולכאורה איפכא מסתברא, שבביאת המשיח יוכלו לפעול שלא בערך יותר - כי, בזמן הגלות ישנו חשך כפול ומכופל, ישנם דאגות הפרנסה וכו' וכו', מה שאין כן בימות המשיח, ש"הטובה תהיה מושפעת הרבה וכל המעדרנים מצויין כעפר", "יהיו פנויין בתורה וחכמתה" ועד ש"לא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד" (כמו שכתב הרמב"ם), ואם כן, מהו עניין הפלאת מעלת העבודה בזמן הגלות דווקא? והעניין בזה - שדווקא על-ידי העבודה בזמן הגלות פועלים המשכת העצמות, כי העבודה בזמן הגלות היא שבירת וביטול ההעלם שמצד החושך כפול ומכופל, ודווקא על-ידי שבירת וביטול ההעלם 'לוקחים את העצמות'.

...ואף שגילוי העצמות יהיה לעתיד לבוא דווקא, מה שאין כן בזמן הגלות אין זה בגלוי אלא בהעלם - הרי, המעלה דלעתיד לבוא אינה אלא בנוגע לעניין הגילוי, אבל בנוגע לפעולת המשכת העצמות, 'לקחת עצמות', הרי זה נעשה (לא לעתיד לבוא, אלא) בזמן הגלות דווקא. ולכן, עיקר המעלה היא בעבודה שבזמן הגלות, שעל-ידיה 'לוקחים' העצמות, ולעתיד לבוא יהיה רק גילוי הרבך. על-פי זה יש לבאר גם בנוגע למעלת פרשת פרה לגבי פרשת החודש:

אף-על-פי שפרשת פרה קשורה עם עניין היפך הטהרה (טומאת מת), ואינה אלא הכנה לפרשת החודש שבה מדובר אודות קרבן פסח והגאולה - הרי היא על-דרך העבודה בזמן הגלות שקשורה עם עניינים בלתי רצויים, ואינה אלא הכנה לגאולה, ואף-על-פי-כן, עיקר המעלה היא בעבודה בזמן הגלות דווקא, כיוון שעל-ידיה נעשה המשכת העצמות.

(מהתוועדות ש"פ שמיני תשי"א. תורת מנחם כרך ב עמ' 337 - בלתי מוגה)

מנעלים דקדושה

תפקיד הנעליים ומדוע במקדש הלכו יחפים? • הרבי משגר נעליים להוריו לקראת פסח תרצ"ז • הנפש הבהמית צריכה עיבוד בדברים חריפים כדי להכין ממנה 'נעל' לנפש האלוקית • מה הסיק הרבי מהעובדה שגדולי החסידים לא נזהרו בניגוב הרגליים אחר הרחצה • והאם בין הכלים הנחוצים לדיינים נמנה גם סנדל • רשימה ראשונה

התחום השני בחיי האדם הוא הקשר שלו עם אנשים אחרים ועם כל הסביבה: לעשות ולפעול בעזרה וסיוע לאנשים שאתם הוא בא במגע, להביא שלימות בחייהם, ובכלל להכניס אלוקות וקדושה בכל הסביבה, בשני הקווים של "סור מרע" ו"עשה טוב".

דבר זה רמוז ב"נעליכם ברגליכם". הרגלים הם אותו חלק בגוף האדם [ועל דרך זה בחלק ה"רגלים" שבכל אבר (וענין)] עצמו שבאמצעותו עומד האדם והולך, ובא "במגע" עם האדמה [ראה בארוכה המשך וככה תרל"ז פק"ח ואילך].

על האדמה מצויים גבשושים שונים חדים ובולטים, או קוצים, נחשים ועקרבים. הכרחי לנעול נעליים לרגלים [ראה המשך וככה הנ"ל ריש פרק קיג. וראה תענית כג, ב.], כדי שיהיה אפשר ללכת לכל מקום דרוש, כדי לעשות כל דבר דרוש ולא להיזק.

ישנו עוד יתרון לנעלים: בעזרת הנעלים ברגלים ניתן ל**סלול** דרך, עד כדי כך שלא יזדקקו להם לאחר מכן, ואפילו אחרים יכולים להתהלך על הדרך – בלי נעלים.

הנמשל של "נעליכם ברגליכם" – על כל הפרטים ופרטי הפרטים, בחיים הרוחניים של האדם [ראה תורת חיים בשלח רכא, ב אור התורה שיר השירים] – מובן, יחד עם ההדגשה שגם בתחום זה צריך

מנעלי דקדושה... המה טובים

זה היה לקראת חג הפסח תרצ"ז. הרבי נשיא-דורנו, אז חתנא דבי נשיאה, שהה בפאריז, ומשם שיגר להוריו לכבוד חג החירות נעליים שקנה מכספו. אביו הרגול מיהר לשגר לו מכתב קצר, שבו אישר את קבלת הנעליים ('לקוטי לוי יצחק' – אגרות עמ' שפז) לצד התייחסות קצרה למשמעות הנעליים, ולבסוף מסיים שהנעליים טובות:

תשואת חן בעד המנעלים שנתקבלו במועד חג הפסח (שכתוב בו "ונעליכם ברגליכם", וכן לעתיד לבוא "והדריך בנעלים", וכתוב "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב" – בתו של אברהם שנקרא נדיב, ואברהם ביחוד שייך לפסח, החג הראשון חסד, והוא היה האב הראשון – חסד, ובנעל מלך סדום מאס כמו שכתוב "ועד שרוך נעל", רק שיהיה מנעלי דקדושה, שמזה תהיה מפלת האומות, כמו שכתוב "על אדום אשליך נעלי", ואין כאן מקומו להאריך, ודיילמבין). המה טובים.

לפעול בלא להיזק

במכתב כללי מיום י"א ניסן תשמ"ו (תורת מנחם – אגרות מלך כרך ב' עמ' רצג-רצד) מבהיר הרבי:

האדם לפעול בחפזון וזריזות, כאמור לעיל.

היכן לא נדרשו נעליים?

באחת מרשימותיו (נדפסה ב'רשימות' חוברת

לט עמ' 12) כותב הרבי:

טלפים הם על־דרך נעל שעל הרגל שהוא טפל לגוף [ולכן גם־כן אין מקבלים טומאה (רמב"ם הל' שאר אבות הטומאות פרק א' הלכה ז')] ועל זה נאמר "מה יפו פעמיך בנעליים", כי צריך להיות "רחצתי את רגלי איככה אטנפם", שהרגליים עצמם לא יתנפפו על־ידי ההליכה בארץ, ולכן צריך נעל, ועל־דרך־זה הטלפים שהם **פרסא** להפסיק בינו ובין העניינים הארציים - ולכן אמרו חז"ל שההולך יחף הרי הוא כמנודה למקום (ראה פסחים קיג,ב) ולעולם ימכור קורות ביתו ויקנה מנעלים לרגליו (שבת קכט, א) - מצד גודל הנחיצות וההכרח בפרסא המפסקת בינו ובין עניינים הארציים, ורק ב"אדמת קודש" הוא להיפך - "של נעליך", כי באדמת קודש אין צורך בפעולת הנעל, וגם אין צריך להיות חציצה והפסק בין הרגל לאדמת קודש, אלא צריך לילך יחף דוקא וכן במקדש העבודה היא ביחף דוקא, כי גם קרקע המשכן קודש, ואם לאו (אינו עובד יחף אלא יש חציצה והפסק בין רגלו לקרקע) עבודתו פסולה...

במגע עם העולם חובה ללבוש מגן

בהרחבה ביאר הרבי ענייני זה באחרון־של־פסח תשי"ז (תורת מנחם כרך יט עמ' 320-318):

עניין ה"נעל" הוא ש"שומר ומגין על הרגל, לפי שברגל הולכים על הארץ שיש שם רפש וטיט וקוצים וברקנים שבלתי לבוש המנעל יזיק לרגל, ולכן צריכים לרגל לבוש המנעל דוקא שהוא לבוש גם שמגין על הרגל".

והנה, ה"נעלים עושים מעור בהמה עבודה היטב על־ידי שדורכים אותה לרכותה מוקשיותה, וגם על־ידי סממנים המעבדים אותה היטב", שעל־ידי זה יכולים לעשות ממנה "כלי" שיהיה בצורה המתאימה לרגל - "נעל", ועוד זאת, שהרי "עור הבהמה יש לה סרחון, וכאשר מעבדים אותה נעשה העור מתוקן

ויפה כו".

וענינו ברוחניות:

כאשר איש ישראל עובד עבודתו בעולם, עליו להזהר מה"רפש וטיט וקוצים וברקנים" שבעולם, כך, שגם בעת הליכתו בעולם, לא יתלכלך מהרפש וטיט ולא ינוק מקוצים וברקנים שבעניני העולם.

ובהקדמה:

עיקר מציאותו של יהודי - שלכן נקרא "אדם", "אתם קרויין אדם" על שם "אדמה לעליון" - היא נפשו האלקית, "חלק אלקה ממעל ממש", וכידוע הפירוש ד"שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד", שמציאותו של יהודי ("ישראל") היא באופן ש"הוי'" הוא "אלקינו", **כחנו וחיותנו**, ומצד זה נעשה הענין ד"הוי' אחד" - ענין המסירת נפש, כפתגם אדמו"ר הזקן שיהודי אינו רוצה ואינו יכול להיות נפרד חס־ושלום מאלקות.

ומכל מקום רואים בפועל, שלמרות זאת, יתכן שיהודי יהיה במעמד ומצב בלתי־רצוי. והסיבה לזה היא - בגלל שנמצא בעולם התחתון ובא במגע עם ענייני העולם כו'.

והעצה לזה - לא להיות בהתבודדות כו', שהרי יש לו תפקיד ושליחות לפעול בעולם, כי אם - שלא לילך בעולם ברגלים יחפות... והיינו, שגם העקב שברגל, שהוא החלק היותר תחתון שבאדם (עד כדי כך שלא נרגש בו חיות), שמורה על הבחינה היותר תחתונה שבנשמה, לא יבוא **במגע ישיר** עם ה"רפש וטיט וקוצים וברקנים" דעניני העולם, כי אם על־ידי "**ממוצע**" - "נעל", שהיא הלבוש המגין על העקב שברגל - שזהו ענינה של נפש הבהמית, שהרי ה"נעל" נעשית מעור בהמה; אלא, שצריכים תחלה לברר ולזכך את נפש הבהמית, כשם שצריכים לעבד את עור הבהמה, "קוועטשן און דריקן כו'", עד שיהיה אפשר לעשות ממנה כלי תשמיש ל"אדם"].

[דהיינו נפש האלקית. שזהו שעושים מעור בהמה נעל לאדם, ועל־ידי זה נעשה הבירור בשלימות. . וכאשר "נעליכם ברגליכם", אזי יכול להלך ברשות־הרבים באופן שלא זו בלבד שאינו ניוק חס־ושלום, אלא אדרבה, שממלא שליחותו בבירור וזיכוך עניני העולם והעלאתם לקדושה, על־ידי עבודתו באופן ד"בכל דרכיך דעהו".

מלאכת העיבוד כהונה לעבודה בשמחה

בהתוועדות אחרון של פסח תשט"ו (תורת מנחם כרך יד עמ' 35 ואילך) האריך הרבי בפשר המושג "נעליכם ברגליכם" וכה אמר:

"נעל" - נעשית (לא מצמר או ממשי וכדומה, אלא) מעור של בהמה דווקא, שהוא דבר גס, שלכן, בכדי לעבדו עד שייעשה לבוש הראוי לאדם, אפילו רק לרגלים שבאדם, וברגלים גופא לעקב שברגל (שהוא האבר התחתון ביותר) - יש צורך בעבודה רבה, על-ידי דבר חריף כו', ועל-ידי זה פועלים ענין שהוא מן הקצה אל הקצה - לעשות מעור של בהמה לבוש לאדם.

ותוכן ההדגשה "נעליכם ברגליכם" - דלכאורה, למאי נפקא-מינה בנוגע למהותן של הנעלים אם הן על הרגלים או על הידים? - כפי שמצינו לגבי טומאה וטהרה, שכאשר "סנדליו ברגליו" ("נעליכם ברגליכם"), אינם נחשבים למציאות בפני עצמם, אלא הם לבוש שבטל לאדם הלובשם.

וביאור הענין ברוחניות:

ענינה של עבודת האדם - לברר את הנפש הבהמית שתהיה כלי לאלקות, וכמו שכתוב "ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך", ואמר רז"ל "בכל לבבך - בשני יצריך".

אלא שמכיוון שמדובר בנפש הבהמית, שהיא בדוגמת בהמה - הרי המלאכה לעשות ממנה לבוש לנפש האלקית (שהיא בבחינת אדם), אפילו לבוש תחתון ביותר (בדוגמת נעל שהיא לבוש לרגלים בלבד), היינו לפעול בה ענין של גילוי במדריגה תחתונה, במדריגה תחתונה של אהבה - גם היא מלאכה קשה ביותר ("קומט אויך אָן זייער שווער"), בדוגמת עשיית לבוש (נעל) לאדם מעור בהמה.

ולכן נקראת מלאכה זו בשם "עבודה" - לשון "עורות עבדים", כיוון שעבודת האדם לברר את הנפש הבהמית היא בדוגמת עיבוד עורות, כנ"ל. וכשם שבעיבוד עורות כפשוטו העיבוד נעשה על-ידי דבר חריף דווקא - כן הוא בעבודת הוי', שאופן פעולת הברור בנפש הבהמית הוא (לא על-ידי ענינים של קירוב, אלא) בדרך של קושי וחריפות

דווקא, וכמאמר רז"ל "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע".

- עבודת הוי' עצמה, צריכה להיות בשמחה, ולא באופן ד"ירגיז"; אבל קודם העבודה והברור, דהיינו כשעומדים לפני התפלה, שאז עדיין לא פעלו ביטול וברור ב"עור הבהמה" (בדוגמת המצב דבני-ישראל קודם יציאת מצרים, בזמן הציוו"ד "נעליכם ברגליכם", שהיו עדיין במצרים, והיה עליהם להמלט משם), אזי צריכה להיות העבודה ד"נעליכם", דהיינו פעולת הברור בנפש הבהמית על-ידי "דבר חריף" ("ירגיז") דווקא.

אמנם, כדי שלא להישאר במדריגה זו, אלא לבוא לאחרי זה לעבודת הוי' בשמחה - הנה כבר בהתחלת העבודה צריכה להיות ההדגשה ד"נעליכם ברגליכם", היינו, שהעבודה ד"נעליכם" ("דבר חריף") אינה ענין בפני עצמו, אלא היא "ברגליכם" - ענין שאינו אלא כהנה לעבודה (בדוגמת נעלים שהם טפלים ובטלים להאדם הלובשם), שעל-ידי זה באים לידי עבודת ה' בשמחה.

ניגוב הרגליים אחר הרחצה

במסכת פסחים (קיא, ב) התריעו חז"ל על הנועל מנעלים בעוד שרגליו לחות ממי הרחיצה, דבר העלול לגרום עיוורון ופגיעה באור עיניו. וכן פסק אדמו"ר הזקן (הלכות שמירת גוף ונפש הלכה ט"ו).

הרבי התייחס לכך בהרחבה בהתוועדות בשנת תשמ"ג (התוועדות תשמ"ג כרך א, עמ' 382), והביא את דברי מחצית השקל שצייק: "והעולם אין מקפידים בכך, ושומר פתאים ה'".

היה מי שהעיר (לקוטי מהרי"ח): "ראפשר משום דהאידינא אין נועלין המנעלים בלא בתי שוקיים או בחתיכות בגד הכרוך סביב הרגל, לית לן בה". אבל הרבי אמר כי בנוגע לשולחן ערוך אדמו"ר הזקן לא ניתן לקבל הסבר זה, כי אדמו"ר הזקן מדגיש במפורש: "בימיהם, שהיו נועלים על רגלים יחפים, וכן באנפלאות שלנו".

ולפעל ממש "מעשה רב" חסידים ואנשי מעשה יראי ה' המקפידים על כל עניני התורה

הלכות סנהדרין (פרק א' הלכה א) "שוטרים אלו בעלי מקל ורצועה, והם עומדין לפני הדיינין". הרי שהרמב"ם הזכיר את המקל ורצועה, אלא שלא כתבם אצל הדיינין, רק אצל השוטרים. אמנם עדיין צריך ביאור להשמטתו את שופר וסנדל?

אך הנה בגמרא מצינו בזה חילופי גירסאות, שהרי"ף כתב: "אלו כלי הדיינין, מאי ניהו, חוטרי וסנדלי שיפורי ורצועי". ועל דרך זה כתב הרא"ש (אות י'): "אלו כלי הדיינין מקל ורצועה מנעל ושופר", וכן הוא גם לשון הטור. וכתב הב"ח שם: "ונראה מלשון הרי"ף והרא"ש ורבינו שכך היתה גרסתם, אלו כלי הדיינין מקל ורצועה וכו'. אבל בספרים שלנו לא כתוב אלא: אלו כלי הדיינים".

ועל-פי זה יש לומר, שגירסת הרמב"ם בגמרא היתה כמו בספרים שלנו, ולכן לא הזכיר שופר וסנדל רק מקל ורצועה. כי הרמב"ם פירש ש"כלי הדיינין" זהו גופא מה שאמר רבי יוחנן "כנגד מקל ורצועה תהא זריז", והיינו שרבי יוחנן בא לפרש את הלימוד מ"אשר תשים לפניהם", וכלשון הר"ח כאן: "כלי הדיין כגון מקל ורצועה". ולכן לא הזכיר הרמב"ם שופר וסנדל שלא הוזכרו בהוראת רבי יוחנן.

[והמעשה של רב הונא אינו הוראה לרבים, וכמו שכתב ה"שבות יעקב", בחלק א' סימן קל"ד. וראה עוד שם עמ' צז ואילך].

ומצוותיה כולל ההולכים בדרכו של אדמו"ר הזקן, אינם מקפידים בזה, והרבי הוסיף: וכנראה במוחש לכל המבקר במקווה, ונוהגים כן אף רבנים, ולא ראיתי שיזהרו בזה!

בהכרח הסביר הרבי, שמסיבה שנתחדשה אחר-כך אין נוהגים כן בפועל "ושומר פתאים ה'", כדברי המחצית-השקל, והוא הדין גם לדברי אדמו"ר הזקן, וממילא הנהגה זו (שלא לנגב) יכולים לנהוג בה גם לכתחילה!

מקל, רצועה... וסנדל

במסכת סנהדרין (ז,ב) מובא שרב הונא, כאשר היה יוצא לדרך, התבטא כך: הוציאו לי את כלי עסקי (חנותי) מקל ורצועה ושופר וסנדל. וברש"י: "מקל, למכת מרדות עד שיחזור בו. רצועה, למלקות. שופר לשמתא ונידוי. סנדל לחליצה". ורבי יוחנן דרש ש"ואצווה את שופטיכם" כולל רק מקל ורצועה, והשמיט "שופר וסנדל" שבדברי רב הונא. ונדרש הסבר למה?

ומבאר הרבי (אוצר חידושים בש"ס סנהדרין עמ' צב): ואף שבעניין הסנדל יש לתרץ, שרבי יוחנן מנה רק את מה ששייך ל"הטלת אימה על הציבור", מה שאין כן סנדל שהוא לחליצה.

ובהמשך דבריו מביא את דברי הרמב"ם בריש

פרשת תשא

העשיר לא ירבה והדל לא ימעט (ל,טו)

עשרת הגרה הם כנגד עשר הכוחות שיש בנפש כל אדם מישראל, היינו ג' כוחות השכל וז' המידות. יש עוד כוח בנשמה, והוא כוח הרצון שלמעלה מהשכל, והוא מתבטא במסירות־נפש על קידוש ה'. אף־על־פי־כן נצטוו בני־ישראל לתת רק מחצית השקל – עשרה גרה ולא אחד־עשר, כי הרצון נכלל ב'דעת' ושכן 'דעת' משמעו גם 'רצון', כנאמר (עמוס ג), "רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה!". משום כך נשאר המספר עשר ולא יותר.

זהו שאמר הכתוב: "העשיר (בדעת) לא ירבה" (על עשר) – כי דעת ורצון הם עניין אחד. "והדל (בדעת) לא ימעט" (מעשר) – כי בכל יהודי יש הכוח למסירות־נפש.

(אור־התורה שמות, כרך ו, עמ' א'תתקכו)

בחרט (לב,ד)

ויצר אותו בחרט: ... כמו "וכתוב עליו בחרט אנוש" (רש"י)

יש לדקדק בזה: מדוע מעתיק רש"י מהכתוב גם תיבת "אנוש"? אלא רש"י מרמז כי חטא העגל היה בדוגמת חטא דור אנוש. חטא העגל לא היה עבודה זרה ממש ח"ו, היינו שעשאוהו במקום הקב"ה, אלא עשו אותו כ'ממוצע' במקומו של משה (כמבואר במפרשים). אך מזה נשתלשל החטא של עבודה זרה ממש בכמה מבני־ישראל, שהחשיבו את ה'ממוצע' לבעל בחירה, אף שלאמיתו של דבר אינו אלא כגרזן ביד החוצב בו.

זו היתה גם טעותם של בני דור אנוש, שהחשיבו את הכוכבים והמזלות ל'ממוצעים' בעלי בחירה, וכמבואר ברמב"ם (ריש הלכות עבודה זרה).

(לקוטי שיחות כרך יא, עמ' 150-151)

אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים (לב,ד)

כשבא משה לפני פרעה בדרישה להוציא את בני־ישראל מארצו, ענה פרעה "לא ידעתי את ה'". הפירוש בזה, שפרעה לא כפר לגמרי במציאות ה', אלא שחשב כי עזב ה' את הארץ והניחה ביד הכוכבים ומזלות, ואילו הוא אינו מתערב בהנהגת העולם, כי הוא מרומם ונעלה מכך. על זה אמר משה לפרעה: "בזאת תדע כי אני ה' בקרב הארץ", היינו על־ידי עשרת המכות, ששידדו את מערכות הטבע, תדע שגם בקרב הארץ אין עוד מלבדו, והכוכבים ומזלות אינם אלא כגרזן ביד החוצב בו.

אולם בשעה שאנשי הערב־רב ראו כי בושש משה לרדת מן ההר, חזרו וטענו (והטעו בזה גם את ישראל) שהכוכבים ומזלות הם המנהיגים, ומה שלקו מצרים ומזלם לא הגן עליהם הוא מסיבה אחרת: מזל מצרים הוא מזל טלה (לכן השתחוו המצרים לטלה), ובא מזל שור, שהוא אחר מזל טלה וסמוך לו, נלחם עם מזל

טלה וניצחו. לכן עשו עגל ואמרו עליו "אלה אלהיך ישראל אשר הוצאתיך מארץ מצרים". כלומר, מזל שור הוא שהוציאם ממצרים, ולא יד' ה' עשתה זאת... זהו שקובל הנביא "וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב" (תהילים קו).

(אור התורה, שמות כרך ו, עמ' א'תתקפה'ו)

כי מצאתי חן בעיניך ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה (לג,טז)

יהודי יודע שעל פני האדמה יש עמים רבים, אבל הוא שונה מהם - "ונפלינו" - בכול, גם בדברים הפשוטים ביותר כמו שתיית כוס מים, שלפני פעולה פשוטה כל-כך יהודי מברך ברכה ומצהיר שכל העולם כולו נברא על-ידי הקב"ה. וכשיהודי מראה לעין כול כי הוא שונה מהגוי - הוא מוצא חן בעיני הקב"ה.

(משיחת ט"ז אדר תשמ"ג. התועדויות תשמ"ג כרך ב, עמ' 1102)

נשא עוון ופשע (לד,ז)

פירש הבעל-שם-טוב:

"נושא עוון" - הקב"ה נושא ומעלה את ניצוצות הקדושה המצויים בהעוון ומחזירם לשרשם העליון.

(צוואת הריב"ש, סי' קמא, עמ' 54)

* * *

ומסביר רבנו הזקן:

את מעשה העברה אי-אפשר להעלות לקדושה, מפני שהוא רע גמור, ואין לו תקנה אלא ביטולו והעברתו מן העולם. אך הכוח המתאוה שבעברה אינו רע (אף-על-פי שהוא מתלבש בעברה - רע גמור), שהרי עצם כוח המתאוה אפשר לנצל גם לעברה וגם למצווה, הכוח עצמו הוא כוח פשוט ואפשר להשתמש בו לכאן לכאן. לכן ביכולת האדם להפוך את לבבו מן הקצה אל הקצה, מאהבה זרה לאהבת ה'. וכשאדם עושה תשובה על חטאיו הרי הוא מעלה ונושא את הכוח המתאוה שהיה מלוכש בעברה לשורשו העליון.

(לקוטי תורה דברים, דף סד עמ' ד')

* * *

איש אחד נכשל בחטא חמור, ונסע לאדמו"ר הזקן לבקש תיקון. קודם שנכנס ל'יחידות' עמד האיש ליד פתח חדרו של הרבי והרהר לעצמו: אולי לא כדאי לספר לרבי את הדבר, שהרי העניין יגרום לו צער ועוגמת-נפש? אך מיד עלה בדעתו שיש לספר לרבי, שהרי גם השם יתברך יודע הכול והוא סובל הכול... עורנו עומד ומהרהר ופתאום נפתחה הדלת, והרבי אמר לו: הקב"ה אמנם יודע הכול ונושא הכול, הוא גם נושא עוון ופשע; אבל אנחנו - מה אנו, ומה אנו יכולים לעשות... פרץ האיש בבכי, והרבי סידר לו תיקון תשובה.

(שמועות וסיפורים חלק ב' עמ' 111)

קביעת מזוזה במרפסת

קביעת מזוזה במרפסת – לפי מענה הרבי על דירת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

הריי"צ אינה מקורה - אינה חייבת כלל במזוזה, כמו שכתוב בשולחן ערוך שם סי"ד. הנה בשו"ע כתב זאת לגבי בית שאינו מקורה, כיוון שבית רגיל להיות מקורה ולכן פטור אם אינו מקורה, מה שאין כן במרפסת או חצר שאינה מקורה - שדרכה בכך (ראה בכל זה בפתחי תשובה שם ס"ק י"ג).

ועל-פי זה אפשר להסביר מה שתמה שם, מדוע הרבי (שערי הלכה ומנהג ח"ג סי' קכה) מחלק לגבי מקום קביעת המזוזה בין דלת ראשית לדלת צדדית (שבדלת ראשית קובעים תמיד לכיוון הבית, מה שאין כן בדלת צדדית) - כי בדלת ראשית, כיוון שכל ענינה הכניסה לבית, לכן תמיד יקבע לכיוון הבית, מה שאין כן בדלת צדדית שפתוחה לחצר סגורה, אם פונה הדלת לכיוון החצר - יקבע לכיוון החצר.

הרב שבתי יונה פרידמן, צפת עיה"ק

תגובת הרב לוין:

מה שכתב שגם בדלת שבין בית לחצר מתחשבים בהיכר ציר, הנה כדבריו מפורש בשו"ת מהרי"ל סי' צד, המובא בט"ז סי' רפט, שגם בכניסה מבית לחצר הולכים בתר היכר ציר (על כל פנים כשיש פתח מהחצר לרשות הרבים).

אלא שיש מחלוקת בין הפוסקים אם חיוב החצר במזוזה הוא מחמת עצמה (תוס' מנחות לג, ב ד"ה דלית) או החיוב הוא מחמת הכניסה לבית (רמב"ם הל' מזוזה פ"ו ה"ז וסיעתו). ומבואר בגמרא מנחות לג, סע"ב ובפירוש רש"י שם (לענין דלת שבין בית לגינה), שלמסקנה אין מתחשבים בזה בהיכר ציר.

וכיוון שבשולחן ערוך (סי' רפו ס"ז) נראה שהעיקר כהרמב"ם, שחיוב החצר במזוזה הוא דווקא מטעם שהוא פתוח לבית. אם כן יוצא

נשאלתי לגבי מקום קביעת מזוזה במעבר מהבית למרפסת, באיזה צד קובעים אותה.

וראיתי שבגיליון 'התקשרות' תרצ"ה כתב הרב שלום-בער שי' לוין, שבשולחן ערוך (יורה דעה סי' רפ"ו ס"ז) פסק (הדעה העיקרית) שרק אם המרפסת פתוחה לבית חייבת, ומשמע שזהו רק מצד הבית ולא מצד המרפסת עצמה, ולפי זה תמיד צריך לקבוע המזוזה במרפסת לכיוון הבית. ולכן מתמיה שם מדוע מוכיח הרבי מצורת קביעת המזוזה במרפסת ביתו של הרבי הריי"צ - שהייתה לכיוון הבית, כיוון שהדלת נפתחה לבית ומנהגנו לקבוע המזוזה על-פי היכר ציר - הרי תמיד במרפסת צריך לקבוע לכיוון הבית.

ולעניות-דעתי הדברים אינם תמוהים כלל, כיוון שהמקרה שעליו מדובר בשו"ע הוא - שהמרפסת היא מעבר לתוך הבית, כמו שאר המקרים המוזכרים שם (גינה וחצר), ולכן שייך לומר שצריך לקבוע את המזוזה לכיוון הבית, מה שאין-כן במרפסת שהיא סגורה והיא חלק מהבית, אפשר לומר שהיא נקראת "חדר בפני עצמו" וחייבת במזוזה, ואם הדלת נפתחת לכיוון המרפסת - צריך לקבוע את המזוזה מימין הכניסה לכיוון המרפסת, וכן פסקו למעשה בשו"ת מנחת אלעזר ח"ב ס"מ ושו"ת מנחת יצחק ח"א ס"ח ועוד (ראה פתחי שערים (החדש), על הל' קביעת מזוזה) סי' רפ"ט אות עו וחובת הדר פ"ח הערה ו (ומביאים שם שיש שכתבו לקבוע לכיוון הבית, אבל רוב הדעות לא פסקו כן)).

ומה שכתב שם, שכיוון שהמרפסת בדירת הרבי

ענינה הכניסה לבית, אפשר לומר שיקבע לכיוון הבית.

ג) חצר אחורית סגורה המשמשת תשמישי חצר, דינה כחדר, ורוב השיטות – הט"ז וספרי השו"ת שהזכרתי, סוברים שיקבע לכיוון החצר (ואם שיטת השולחן-ערך היתה אחרת מהט"ז וכו' היו צריכים להזכירו בדבריהם וכיצד חולקים עליו).

ואם כן המרפסת בדירת הרבי הריי"צ היא כסוג ג' הנ"ל, שלרוב הדעות (אם יש בו ד' על ד') יקבע לכיוון המרפסת, אלא אם כן הדלת נפתחת לבית. ועל-פי כל זה אולי אפשר לומר, שמה שכתב הרבי שבכניסה צדדית יש להתחשב בהיכר ציר, מדובר שפתוחה לחצר אחורית סגורה.

לסיכום: הרב לוין שי' נוטה לדעות שאין סוברים כמותם, ולכן קשה לו על דברי הרבי; מה שאין כן לעניות-דעתי הרבי סובר כרוב הדעות, ולכן לא קשה.

תגובה שנייה וסיכום של הרב לוין:

לא מצאתי בפוסקים ולא בסברא לחלק בין שלושת סוגי המרפסת הנ"ל, שלדעת התוס' יש בשלושתם חיוב מזווה מצד עצמם, ואם כן הולכים בהם לפי היכר ציר, ולדעת הרמב"ם אין בהם חיוב מחמת עצמם כיוון שאין להם תקרה, וכל החיוב הוא רק מחמת הכניסה לבית, ולכן בראשון פטור, ואילו בשני ובשלישי אין להתחשב בהיכר ציר.

אלא שלפי זה צריך לומר שמהרי"ל והט"ז סבירא להו כתוס', שהיא דעת ה"ויש-אומרים" שבשולחן ערוך (סי' רפו ס"ז). וקצת יש משמעות כדעה זו בלשון הרבי בנוגע למרפסת, וצריך עיון. וזו אינה צריכה לפנים, שמה שכתב הרבי אודות "כניסה צדדית", לא מיירי במרפסת או חצר סגורה, שזו אינה נקראת "כניסה"; אלא מיירי בשתי כניסות מהפרודור לדירה, וכמו בדירת כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע, שמשם למד חילוק זה.

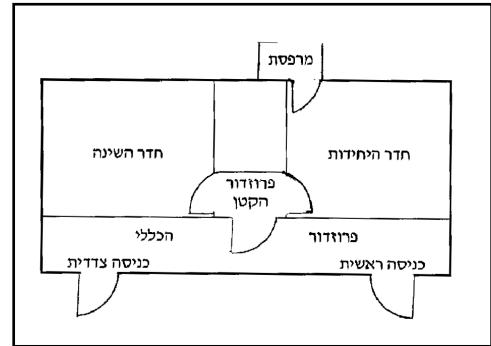
והנפקא מינה מכל זה למעשה, הוא במרפסת סגורה, שהדלת שלה אין לה היכר ציר, שלפי האמור לעיל נראה שצריך לקבוע המזווה לימין הכניסה לבית. אבל לפי דיוק הנ"ל בדברי הרבי, אפשר שעדיף לקבוע לימין הכניסה למרפסת הסגורה. וצריך עיון.

לכאורה לפי זה, שגם בדלת שבין חצר לבית, ובין מרפסת לבית, אין מתחשבים בהיכר ציר.

ולפי זה כתבתי שלכאורה דעת מהרי"ל והט"ז היא כדעת התוס'. מה שאין כן לפי מה דקימאלן דהעיקר הוא כדעת הרמב"ם וסיעתו, אין להתחשב בזה בהיכר ציר.

ולפי זה ביארתי מה שכתב באגרות קודש חי"ב אגרת ד'רלז: הנ"ל הוא מלבד הדלתות היוצאות לחצר או לרשות-הרבים. היינו אפילו אם יש כמה דלתות היוצאות לחצר, שאין מתחשבים בהם בהיכר ציר.

ומה שכתוב בלקוטי-שיחות חכ"ד ע' 374: יש להתחשב בהכניסה צדדית בהיכר ציר, היינו כשב' הדלתות יוצאות מהבית לחדר המדרגות (ולא לחצר), וכפי שהוא בדירת כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע. וכפי שביארתי בכפר חב"ד גיליון 751 ע' 50.

אלא שלפי זה תמהתי על מה שכתב הרבי בקשר למרפסת, שהולכים בתר היכר ציר, אף-על-פי שדינו כחצר, כמבואר בסי' רפו ס"ז.

תגובת הרב פרידמן:

מעיון (קצת) במקורות נראה שיש ג' סוגי מרפסות וחצרות:

א) חצר בפני עצמה שאינה פתוחה לבית, ועל זה הדיון בגמ' תוס' והרמב"ם (עיין כס"מ שם) ושו"ע סי' רפ"ו האם חייב בכניסה אליה או לא.

ב) חצר שמובילה מרשות הרבים לבית, שבזה לכולי-עלמא (שיטות הנ"ל) חייב, אבל כיוון שכל

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת-קודש פרשת תשא' / פרה

כ' באדר

ט,א-כב).

אם יש רק ספר-תורה אחד, אין מגביהים אלא גוללים לאחר חצי קדיש לפרשת פרה. ומגביהים וגוללים רק לאחר מפטיר.

את החצי קדיש אומרים תמיד אחרי הקריאה שלפני עליית המפטיר.

הפטרה: "ויהי דבר ה'... אני ה' דיברתי ועשיתי" (יחזקאל לו, טז-לז).⁵

אם קרא את הפטרת השבוע או כל הפטרה אחרת, קורא אחריה הפטרת פרשת פרה, ואם נזכר אחר הברכות - קורא אותה בלא ברכה.⁶

אומרים "אב הרהמים".⁷

התוועדות: יש להתוועד גם השבת, בהמשך

לפורים.⁸

את ספר-התורה השני לפרשת פרה (המהודר ביותר שבבית-הכנסת)² רצוי לגלול קודם תפילת שחרית, כדי למנוע 'טרחא דציבורא'.³

מוציאים שני ספרי-תורה. בראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת השבוע. מניחים את ספר-התורה השני על הבימה ליד הראשון (ונשאר על הבימה עד הקריאה בו),⁴ ואומרים חצי קדיש. הגבהה וגלילה. בספר השני קוראים למפטיר את פרשת פרה, בפרשת 'חוקת' מתחילתה עד "תטמא עד הערב" (במדבר

1) כך מופיע תמיד שם הפרשה **בנותרת** בתורה-אור וכו' עד לקוטי-שיחות וספרי השיחות תשמ"ז-נ"ב, וזאת גם במקרים **שבפנים** השיחה משתמש הרבי בשם "כי תשא" (צורה זו - ע"פ 'סדר תפילות כל השנה' שברמב"ם סו"ס אהבה) - ראה סה"ש תשמ"ט ח"א עמ' 280. תש"נ ח"א עמ' 362. תשנ"ב ח"ב עמ' 424 והערה 23. רק ב'היום יום' (ובילקוט-כיס באנגלית לשנת תש"ג) נקראת הפרשה "כי תשא".

2) עיין בשו"ע הבי"ט סי' תרפ"ה ס"ז ונו"כ. משמעות לשון אדה"ז סי' רבב סט"ז שרק פרשת זכור היא מן התורה, אבל ב'התוועדות' תשמ"ט ח"ב עמ' 466 (מוגה) מביא (רק) משו"ע הבי"ט הנ"ל (בשם י"א) ומקורותיו, שגם פרשת פרה היא מן התורה, ועיי"ש בהערות.

3) לוח 'דבר בעתו' (ע"פ הנפסק בסי' קמד ס"ג שאין גוללין ס"ת בציבור. וע"ש בב"ד"ה וכו' המרדכי).

4) שערי-אפרים ערי י סי"ב.

5) לוח כולל-חב"ד. ספר-המנהגים עמ' 33. בהפטר ש"פ פרה תשח"י אמר הרבי "בהקדשי בכס **לעיניכם**" [כנוסח הדפוסים, וכן הוא בחומש 'תורה תמימה' בפנים], וגם "**לעיניהם**" כדעת המנחת-שי' (שהובאה שם בהערה. וכן הנוסח אצל קורן, ברויאר, איש מצלחא] (מיומנו של אחד הת', מקדש-מלך ח"ד עמ' תקג).

6) לוח כולל-חב"ד, ש"פ מקץ.

7) לוח כולל-חב"ד (הדעות בזה הובאו במשנ"ב סו"ס תרפ"ה. ואילו אדה"ז בשולחנו ובסידורו לא הזכיר לעניין זה ד' פרשיות כלל).

8) אג"ק כרך כא עמ' קכג (ולכאורה כ"ה בשבת שאחרי כל יו"ט ויומי דפגרא, כפי שאכן נהג הרבי להשלים אז).

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש